

Notitie aan : leden VC SZW in de Tweede kamer der Staten-Generaal
Notitie met kenmerk : 0FENE1-SEC.14078.N
Datum : 5 november 2020
Betreft : AO Veilig en Gezond Werken van 11 november a.s. over asbest

---

Op 11 november a.s. staat in uw agenda het Algemeen Overleg met het kabinet inzake Veilig en Gezond Werken. In de convocatie worden enkele dossiers aangaande asbest genoemd. Wij vragen u als Fenelab (zie www.fenelab.nl) uw aandacht voor aantal aspecten rondom het asbest.

Op uw agenda staat het antwoord van de staatssecretaris op een aantal brieven van Fenelab over een groot aantal zorgen rondom de rapporten van TNO en RIVM in het najaar van 2019, de gedragsaspecten bij asbestverwijderen als de kwaliteitsborging wordt weggehaald en de data inzake de eindbeoordelingen die we hebben aangeboden aan SZW. De brieven zijn alweer lang geleden en het antwoord van de staatssecretaris niet minder, maar onze zorgen zijn niet weggenomen in de tussentijd.

Deze zorgen betreffen sterke de indruk die bestaat bij onze achterban (de asbestlaboratoria en inspectie-instellingen) dat de omstandigheden verslechteren waaronder de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd om Nederland asbestveiliger te maken. We hebben behoefte aan veiligheid en duidelijkheid!

Toegezegd is in de stakeholdermeetings van SZW dat in de afgelopen zomer de wijzigingen in het Arbeidsomstandighedenbesluit zouden worden gepresenteerd met bijvoorbeeld de aanpassingen in de systematiek van risicoklasse-indeling, het loskoppelen van de risicoklasse, de rol van eindbeoordeling en de certificatieplicht. Helaas hebben we nog altijd niets voorbij zien komen. Sinds 2018 ligt er al een Kamerbrief over de herziening van het asbeststelsel. Dus het wordt een keer hoog tijd dat er hom of kuit wordt gegeven.

Wat wij helaas wel zien is een verontruste achterban met vele werknemers die niet weten waar ze aan toe zijn. Zij worden geconfronteerd met opdrachtgevers die vinden dat het verwijderen van asbest en de eindbeoordeling, wel soepeler en goedkoper kan. Dit ingegeven door rapporten van TNO en Crisislab vorig jaar. Hiermee zullen onveiligere situaties ontstaan, zowel voor omwonenden als voor onze werknemers. Het is onwenselijk dat onze organisaties in het ongewisse wordt gelaten; graag zien we voortvarendheid door de nieuwe staatssecretaris!

In deze notitie zoomen we verder in op het NSOB essay, de gedragsaspecten en LAVS. Vervolgens hebben we een aantal vragen voor het kabinet en hebben we een aanbod voor uw Commissie. Tenslotte wensen we u een mooi debat toe!

NSOB essay

Enkele weken geleden heeft u een technische briefing gehad met de schrijvers van het NSOB essay 'Gevangen door belangen?' Wij vinden het jammer dat wij als direct betrokken branche niet bij deze briefing waren meegenomen.

Onze opvattingen over het essay hebben we maanden geleden al met u gedeeld:

<https://fenelab.nl/nieuws/-4060-fenelab-verbaasd-over-timing-nsob-essay-gevangen-door-belangen/>

Fenelab vindt het essay niets toevoegen aan de heersende opvattingen die al lang en breed zijn geventileerd door de opdrachtgever van het vlugschrift.

Het is merkwaardig om te lezen in het essay dat de woningcorporaties in de organisatiestructuur als een 'zwakke partij' wordt gezien terwijl het hier gaat om één van de machtigste lobbyorganisaties in het land is met een miljardenkapitaal vertegenwoordigend. Bovendien was men volop vertegenwoordigd in deze structuur en is het altijd de politieke top van het ministerie die de finale besluiten neemt over wijzigingen in de asbestwet- en regelgeving. En niemand anders.

De timing is eveneens bijzonder slecht; om één voor twaalf met dit essay komen terwijl we al sinds 2012 met deze stelselherziening aan de slag zijn, getuigt niet van een constructieve opstelling die je juist van die partij zou mogen verwachten.

Gedragaspecten

Wat niet aan bod komt in alle onderzoeken, studies, essays, etc. van de achterliggende tijd, zijn de gedragaspecten bij het veilig en gezond werken in de asbestbranche. Het is evident dat als er borgingsinstrumenten worden weggehaald (beschermingsmiddelen, certificering, inspectie, eindbeoordeling), het gedrag wordt aangepast en leidt tot onveilige en ongezonde werksituaties.

Vergelijk het maar eens met het verwijderen van de flietspalen langs de A2. Eerder hebben we er een artikel aan gewijd: <https://fenelab.nl/site/media/upload/files/fenelab-asbestopinie-data-november2019.pdf>

Verder zien we in de samenstelling van het VIP-team alleen maar personen met technische achtergrond, statistici, materiedeskundigen, etc. Dat is mooi maar echt onvoldoende om een afgewogen oordeel te geven. Graag zien we daar ook gedragswetenschappers in betrokken bij de beoordeling van innovaties. Overigens is Fenelab helemaal voor de oprichting van het VIP als instrument ter bevordering en borging van goede innovaties in onze mooie branche; hulde!

LAVS

Het Landelijk Asbestvolgsysteem – LAVS – is al sinds jaar en dag het borgingsinstrument voor de monitoring en navolging van asbest in de keten en in de samenleving. Daar mag wat Fenelab betreft niet aan getoerd worden. In de bijlage van deze notitie geven we beknopt een nadere uiteenzetting.

Onze vragen aan het kabinet tijdens uw debat inzake Veilig en Gezond Werken op 11 november a.s. zijn:

- 1 Wanneer komt er duidelijkheid over de aanpassingen in het Arbobesluit en andere bepalingen?
- 2 Ziet het kabinet met de branche dat als de kwaliteitsborging wordt verminderd, dit dan leidt tot onveiligere werksituaties in de asbestbranche en voor omwonenden?
- 3 Hoe gaan gedragsaspecten alsnog worden betrokken bij de herformulering van het asbestbeleid?
- 4 Is het kabinet het VIP team te verrijken met gedragswetenschappers? Zo ja, wanneer? Zo neen, waarom niet?
- 5 Op welke wijze is het kabinet bereid om het LAVS een belangrijker rol te geven in de asbestketen?

Wij wensen u een goede beraadslaging toe en staan open voor gesprek.

Indien uw Commissie en/of commissieleden behoefte hebben aan een nadere gedachtewisseling in brede zin, dan kunnen we voor u een videobelmeeting in welke vorm dan ook, organiseren. Dat kan op korte termijn voorafgaand aan het AO. Wij denken wat betreft een wisseling van opvattingen nog met veel plezier terug aan de praktische bespreking die we medio februari jl. hebben gehad met de collega-brancheorganisaties in Sociëteit De Witte in Den Haag.

Inlichtingen over deze notitie

Inlichtingen over de herziening van het asbeststelsel in het algemeen en deze notitie in het bijzonder kunt u verkrijgen bij de heer drs. Edwin Zoontjes (secretaris) via 0630062189 en edwin.zoontjes@fenelab.net.

Bijlage aan Fenelab notitie met kenmerk 0FENE1-SEC.14078.N inzake positie aangaande Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS)

Introductie

Zoals bekend wordt het asbeststelsel in Nederland geëvalueerd en herzien. Het wachten voor het werkveld is nu op de formele Ontwerp teksten van de Arboregelgeving. Vooruitlopend hierop worden de organisatie periodiek geïnformeerd en bevraagd in de zogenaamde SZW Stakeholdersbijeenkomsten.

Op 16 oktober 2020 heeft weer een dergelijke bijeenkomst plaatsgehad. Tijdens die bijeenkomst is o.m. ingegaan op de toekomst van het LAVS na de Stelselherziening. Er zijn enkele opties voorgelegd en partijen zoals Fenelab is in de gelegenheid gesteld om een standpunt in te nemen. Uiteraard hebben we ambtelijk onze opvatting kenbaar gemaakt.

Gezien het grote belang, onze betrokkenheid bij het onderwerp (sinds juli 2019 zijn de leden van Fenelab ook meldingsplichtig in LAVS) en het AO inzake o.m. asbestonderwerpen op 11 november a.s., delen we graag met u onze positie aangaande de toekomst van LAVS.

Kort gezegd zijn wij als Fenelab – alles overziende – positief over het continueren van LAVS als effectief borgingsinstrument in het asbestwerkveld. Hierna zetten we dat nader uiteen.

Positie Fenelab over LAVS

Bij het beantwoorden van de (beleids)vraag over de toekomstige reikwijdte van de 'LAVS plicht' is onmisbaar om eerst goed scherp te hebben wat nu precies het beleidsdoel was en is van het LAVS (kortweg: inzicht in de gehele asbestketen, inzicht in al het asbest in Nederland van gebouw tot stort, mutaties waarnemen, hulpmiddel toezicht en handhaving en administratieve lastenverlichting). We hebben in de LAVS Stakeholdersbijeenkomsten bij RWS al eerder gevraagd om dit nog eens goed op een rij te zetten.

Het is belangrijk dat de ministeries dat helder hebben, maar als je dit zinvol wil bespreken in een stakeholdersbijeenkomst zal dat ook voor de deelnemers aan het overleg helder moeten zijn. In de sheets komt dat punt helemaal niet aan de orde en ook tijdens de presentatie in de Stakeholdersbijeenkomst is daarop niet ingegaan.

Een tweede punt is dat bij het nadenken over de vraagstelling en de opties die in de sheets worden getoond, ook belangrijk is wat dan de toekomstige indeling in A / B en / of RK indeling is. Zolang dat niet helder is, is het ook niet mogelijk en zinvol inhoudelijk om over de vraagstelling en opties te spreken. Dat zal (opnieuw) leiden tot wilde discussies en meningen en dat is weinig productief.

Dan inhoudelijk een eerste reactie.

Als Fenelab zijn we voorzichtig positief over de toekomst van het LAVS. Het is een systeem wat uit de branche zelf is voortgekomen en wegens succes is overgedragen aan de landelijke overheid. Inmiddels is het LAVS wettelijk verankerd, maar ook technisch verder uitgebreid en gedetailleerd. Helaas is het behalen van administratieve lasten middels LAVS nooit gehaald en de verwerkingskosten door het niet goed functioneren van het systeem zijn aanzienlijk en hoger dan ooit er voren. Hieraan moet gewerkt worden.

Desalniettemin steunen wij het LAVS bezien vanuit haar doelstelling. Deze zijn:

1. Inzicht in al het asbest in Nederland te verkrijgen
2. Inzicht in het proces van het verwijderen van asbest te krijgen en de mutaties. Van inventarisatie tot stort
3. Betere handhaving te kunnen faciliteren
4. Administratieve lastenverlichting

Uitgaande van deze doelstellingen, en dan met name de eerste 3 kerndoelstellingen, is het wat ons betreft ondenkbaar om een substantieel deel van de asbestbronnen uit te gaan sluiten van LAVS vanwege het enkele feit dat de uitvoering daarvan door andere (niet professionele/gecertificeerde) bedrijven wordt uitgevoerd. Je gaat dan het inzicht, overzicht en het volgen missen. Dat RK1 werk nu niet in het LAVS zit is niet op basis van een risico afweging, maar vanuit de praktische benadering destijds omdat het RK1 werk (en de wettelijke uitzonderingen) van een zeer geringe omvang is / was.

Als door de stelselherziening bij SZW dit gaat veranderen en steeds meer werkzaamheden buiten certificatieplicht vallen, dan kan niet anders dan de conclusie zijn dat deze werkzaamheden (Groep A) ook onder de wettelijke reikwijdte van het LAVS komen. Doe je dat niet, dan heeft LAVS geen zin meer en is het bovendien onredelijk ten opzichte van de gecertificeerde bedrijven omdat hiermee een ongelijk speelveld ontstaat. De met veel inzet bereikte informatiestroom ter ondersteuning van handhaving en toezicht wordt dan ook teniet gedaan.

Conclusie

Kortom, LAVS: Ja, maar dan wel zo breed mogelijk van toepassing in de asbestpraktijk!